

Nr 420.

Av herr **Lindmark m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 319, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 319 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m. föreslagit bl. a., att det s. k. producentbidraget inom mjölkregleringen skall utgå efter oförändrade grunder.

Livsmedelskommissionen hade för sin del ur folkförsörjningssynpunkt gärna velat genomföra en höjning av den beträffande producentbidraget tillämpade maximikvantiteten å 7.800 kg. för att därigenom stimulera till en ökad produktion. Emellertid ansåg sig kommissionen av statsfinansiella skäl icke kunna föreslå en sådan ändring.

Vad beträffar de fyra nordligaste länen, skulle enligt vår åsikt en förbättring av mjölkproducenternas ställning vara motiverad. Av den i propositionens bilagor framlagda statistiken framgår, att mjölken spelar större roll för jordbrukens driftsresultat i Norrland än i södra och mellersta Sverige. Sammanställas de å sid. 177 i propositionen anförda uppgifterna för jordbrukets inkomst- och kostnadsutveckling i olika delar av landet, finner man, att i norra Sverige inkomstminskningen gått snabbare än utgiftsminskningen mellan 1938 och 1940, under det att motsatsen inträffat i övriga delar av landet. Av uppgifterna å sid. 174 framgår, att arbetslönerna i jordbruk av samtliga storleksgrupper ställa sig väsentligt högre i norra än i södra och mellersta Sverige.

Det måste anses önskvärt, att mjölkproduktionen i Norrland om möjligt stimuleras. De stora sammandragningar av folk, som nu i flera år skett till nordligaste Sverige, och önskvärdheten av att livsmedelstransporterna om möjligt inskränkas gör det icke minst av militära skäl angeläget, att Norrland i högre grad än förr kan sörja för att med egen produktion tillfredsställa även dylika extraordinära behov.

Detta borde kunna åstadkommas, då de norrländska reserverna av foder från ängsmarker etc., åtminstone i landets inre delar, måste anses vara avsevärda. Arbetskostnaderna, vilka, delvis på grund av de nu pågående anläggningsarbetena, ökat avsevärt, lägga nu hinder i vägen för ett mera omsorgsfullt och därmed mera arbetskrävande slätterarbete å utängar etc.

Många brukningsdelar i Norrland ha mark lämplig för uppodling. Arbetet därmed skulle taga fart, blott priset på den producerade mjölken bleve sådant, att det gäve täckning för kostnaderna.

I detta sammanhang får man ej glömma, att jordbrukarna i nordligaste delarna av landet icke ha samma direkta fördel av statens stödåtgärder, som

fallet är med de syd- och mellansvenska jordbrukarna. Eftersom klimatet i flertalet fall omöjliggör odling inom dessa områden av de sädesslag m. m., som stödjas genom statens åtgärder, kunna Norrlands jordbrukare endast draga fördel av de stödåtgärder, som utgå beträffande den animaliska produktionen.

Det är alltså enligt vår åsikt önskvärt, att man dels höjer lönsamheten av de nordligaste länens mjölkproduktion, dels ock stimulerar till ökad produktion genom bidragsreglernas utformning.

Den rationellaste lösningen vore givetvis att ej endast något höja producentbidraget intill 6.000 kg mjölk till exempelvis 3,5 öre utan även att där-efter till en relativt hög kvantitet förslagsvis 9.800 kg giva ett något lägre bidrag, 2,5 öre. Det är givetvis mycket svårt att här bedöma, huruvida det tekniskt är möjligt för vederbörande mejerier att lösa svårigheterna vid ett sådant differentierat producentbidrag.

Skulle svårigheterna visa sig vara för stora, så borde i stället den utvägen kunna väljas, att man beviljade för de fyra nordligaste länen ett producentbidrag om t. ex. 3,5 öre pr kg för en kvantitet av intill 800 liter i månaden, sammanlagt begränsat till en kvantitet pr år av 9.600 kg. Gentemot detta kan måhända anföras, att den totala inkomstökningen skulle bli relativt stor. Å andra sidan skulle otvivelaktigt den ökade tillgången på mjölk i dessa områden betyda en avsevärd vinst för befolkningens och de dit förlagda truppersnas näringsstandard.

En annan lösning vore att fastställa en glidande skala, varvid det dock bleve nödvändigt att slopa möjligheterna att mot varandra utjämna olika månaders produktionsresultat. Med en sådan anordning skulle man kunna sätta en något lägre ersättning för en produktion överstigande exempelvis 650 liter pr månad men likväl för denna del ha bidrag av sådan höjd, att produktionen stimulerades.

På grund av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 319 måtte beakta ovan anförda synpunkter i syfte att öka mjölkproduktionen i Sveriges fyra nordligaste län genom så utformade bidrag, att de ej endast öka dess nuvarande lönsamhet utan även stimulera till produktionsökning.

Stockholm den 10 juni 1942.

Ewald Lindmark.

And. Andersson,
Gisselås.

Eric Hansson.

Brynolf Stattin.